Ministerie van Defensie

Aan	MINDEF en STASDEF
Van	HDFC
Afgestemd met	DGB, CDS, DJZ, DCO
In afschrift aan	

TER BESLISSING

Datum
21 april 2026

Onze referentie
MINDEF20260030124

Opgesteld door
[redacted]

Aantal bijlagen
2

Nota

Aanbieding rapport 'Economische effecten van defensie-uitgaven' (SEO)

Aanleiding

Recent is het definitieve rapport 'Economische effecten van defensie-uitgaven', dat in opdracht van Defensie is geschreven, door onderzoeksbureau SEO gepubliceerd. Met deze brief informeert u de Kamer over dit rapport en de manier waarop het stuk in lopende trajecten wordt benut.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met verzending van de Kamerbrief Aanbieding rapport 'Economische effecten van defensie-uitgaven' (SEO).

Kernpunten

- SEO heeft in opdracht van Defensie onderzoek gedaan naar de economische effecten van uitgaven aan Defensie. Specifiek gaat SEO in op:
    - De financiering van uitgaven
    - Uitgaven aan innovatie
    - Uitgaven aan personeel
    - Uitgaven aan materieel
- SEO concludeert dat de economische effecten van defensie-uitgaven afhangen van de wijze waarop deze uitgaven worden ingezet. Daarbij komen enkele hoofdlijnen naar voren:
    - **Innovatie (R&D):** Uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling kennen relatief de meest positieve economische effecten.
    - **Personeel:** Personeelsuitgaven kunnen bijdragen aan verdere krapte op de arbeidsmarkt. Deze krapte drukt het economisch effect. SEO stelt dat er meer onderzoek nodig is naar arbeidsmarkteffecten van werken bij Defensie.
    - **Materieel:** Internationale coördinatie, specialisatie en gezamenlijke inkoop kunnen bijdragen aan schaalvoordelen en doelmatigere bestedingen. Om de defensie-industrie op te zetten is langjarig commitment nodig, waarbij een inzet op bestaande economische clusters de kans op succes vergroot.
    - **Macro-economische context:** De economische multiplier van defensie-uitgaven in Nederland valt naar verwachting lager uit dan in andere landen omdat Nederland relatief veel importeert en de arbeidsmarkt krap is. Een negatieve multiplier acht SEO onwaarschijnlijk, over het algemeen zijn de economische baten van defensie-uitgaven niet dermate hoog dat ze zichzelf economisch terugbetalen.
- Defensie verwelkomt het rapport als waardevolle bijdrage aan de kennis over de economische effecten van defensie-uitgaven. De resultaten van het onderzoek van SEO zullen worden meegenomen bij de update van de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie.

Toelichting

Financiële overwegingen

Uit deze Kamerbrief volgen geen financiële consequenties.

Juridische overwegingen

Uit deze Kamerbrief volgen geen juridische consequenties.

Communicatie

Er is geen communicatie voorzien naar aanleiding van de Kamerbrief.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de ondertekenaar en de stellers worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE HOOFDDIRECTEUR FINANCIEN EN CONTROL

[redacted]